

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)

องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ
อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

คำนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) ปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดให้ความหมายไว้อย่างชัดเจน แต่พอทำความเข้าใจได้ดังนี้ หมายถึงความรู้หรือประสบการณ์ดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดต่อกันมาจากสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น จากสถาบันครอบครัว สถาบันความเชื่อและศาสนา สถาบันทางการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันทางสังคมอื่นๆ นอกจากนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ความหมายคำว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” นั้นเป็นการเชื่อมโยงไปถึงความรู้ ประสบการณ์ตรงของคนในท้องถิ่น ที่ได้จากการสะสมประสบการณ์จากการทำงาน การประกอบอาชีพและการเรียนรู้จากธรรมชาติแวดล้อมต่างๆ ดังนั้นการสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นการเก็บรวบรวม ศิลปวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การรักษาดูแลไว้เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าและอนุรักษ์

องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ จึงได้เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำขึ้น เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ และอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป

สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ

ทะเบียนข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเลข โทรศัพท์	สาขาความรู้
๑	โรงเรียนวัดหัวกรด	หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	๐๘๗๒๗๙๙๙๕๘	ศิลปกรรม
๒	นายสงัด บุญมี	๑๗/๖ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	๐๖๒๐๘๐๒๔๐๔	ศิลปกรรม
๓	นายประยูร อนันต์	๖๕/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลปากน้ำ	๐๘๙๗๒๓๐๓๑๘	เกษตรกรรม
๔	นายประจักษ์ นิลเขียว	๗/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	๐๘๕๗๙๐๑๕๔๖	เกษตรกรรม
๕	นางสายหยุด ขาววัดเกาะ	๑/๖ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	๐๘๗๔๖๙๕๖๕๐	เกษตรกรรม
๖	นายมานาท วรรณทอง	๙/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	๐๘๑๐๙๐๒๒๑๑	ด้านเกษตร (หมอดิน)
๗	น.ส.นภาพัช อินทร์แย้ม	๑๓/๑๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	๐๘๕๕๓๖๒๒๖๙	หัตถกรรม
๘	นางดรุณี นิพานันท์	๑๘/๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลปากน้ำ	๐๙๗๑๕๙๔๑๔๖	หัตถกรรม
๑๐	นางเพ็ญ เจริญยิ่ง	๘๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากน้ำ	๐๘๖๙๔๕๔๓๘๔	หัตถกรรม
๑๑	นายประวิทย์ มรรคสินธุ์	๕๐/๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลปากน้ำ	-	หัตถกรรม
๑๒	นายนิคม โพธิ์แดง	๔๐๖/๑๗ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากน้ำ	-	การแพทย์ไทย
๑๓	นางละออง มหาแก้ว	๘๒/๔ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากน้ำ	-	การแพทย์ไทย
๑๔	นางประยงค์ กาวกำเนิด	๗๗ หมู่ที่ ๖ ตำบลปากน้ำ	๐๘๖๑๒๐๖๙๙๑	การแพทย์ไทย
๑๕	นางสาวภาวิ มรรคสินธุ์	๑๓๘/๒๘ หมู่ ๑๐ ตำบลปากน้ำ	๐๙๘๐๒๙๐๓๓๑	อุตสาหกรรม
๑๖	นางสาวบำรุงรัตน์ แก้ววิสัย	๓๐๒/๓๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลปากน้ำ	๐๙๙๓๙๓๖๙๙๒	อุตสาหกรรม
๑๗	นายขวัญชัย อันทอง	๒๐/๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลปากน้ำ	๐๖๕๔๓๔๑๕๓๔	ด้านอื่นๆ
๑๘	นางจ้าย ศรีเผือก	๓๙๔/๓ หมู่ที่ ๘ ตำบลปากน้ำ	๐๙๑๐๓๖๖๘๙๑	ด้านอื่นๆ
๑๙	นายสุทธิพงษ์ สุนาพันธ์	๒๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลปากน้ำ	๐๘๑๖๗๗๙๐๑๔	ด้านอื่นๆ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

เลี้ยงแพะ

โดย คุณประยูร อนันต์ อายุ 62 ปี อยู่บ้านเลขที่ 65/1 หมู่ที่ 6 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โทร. 0897230318 คุณประยูร อนันต์ และภรรยาเลี้ยงแพะประมาณ 40 ตัว อาหารแพะก็จะใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เช่น ทางบาส์ม ต้นกล้วย ใบกระถินฯ ซึ่งแพะจะให้มูล ประมาณอาทิตย์ละ 15-20 กระสอบ จะนำมูลแพะไปใส่ต้นไม้ พืชผักในสวน แทนการใช้ปุ๋ยเคมี เหลือจากใช้ในสวนก็จำหน่ายกระสอบละ 30 บาท ในทุกา दिन ภรรยาของคุณประยูร จะเป็นผู้ก่ไฟเพื่อไถ่ย่างให้กับแพะ ในทุกา दिन ก็จะได้ถ่านจากการก่ไฟไถ่ย่างให้กับแพะ ซึ่งจะทำมาใช้ในการครัวเรือน ส่วนที่เหลือก็จำหน่ายให้กับร้านค้าในชุมชน

เผาไม้พินไล่ยุงให้กับแพะในเวลากลางวัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

เกษตรแบบผสมผสาน

โดย คุณลุงประจักษ์ นิลเขียว อายุ 67 ปี อยู่บ้านเลขที่ 7/1 หมู่ที่ 5 ตำบลปากน้ำ อำเภอมะนัง จังหวัดชุมพร โทร. 0857901546 คุณลุงประจักษ์ บลุกพืชผัก โดยไม่ใช้สายเคมี ทำยามาแมลง และบ้วยหมัก บ้วยอินทรีย์ใช้เอง ยามาแมลงก็จะใช้พืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณป้องกันแมลง เช่น ใบสะเดา ใบสาบเสือ บอระเพ็ด ข่า ตะไคร้หอม ยาเส้น เหล้าขาว หมักรวมกันใช้เวลาประมาณ 2 อาทิตย์ ก็นำมาใช้ฉีดพ่นเพื่อป้องกันแมลง ส่วนบ้วยก็จะให้เป็นบ้วยหมักมูลวัว น้ำหมักปลา จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ทำให้พืชผักที่บลุกปลอดสารเคมี

ทำปุ๋ยหมักใช้เอง

เกษตรแบบผสมผสาน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

เลี้ยงแกะ

โดยนางสายหยุด ชาววัดเกาะ อายุ 71 ปี อยู่บ้านเลขที่ 1/6 หมู่ที่ 5 ตำบลปากน้ำ
อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โทร. 0874695650 บ้าสายหยุดเลี้ยงแกะ จำนวน 80 ตัว
นำมูลแกะไว้เป็นปุ๋ย ไล่ต้นไม้มัน พืช ผัก ต่างๆ

ឆ្កែឆ្កែប្រើប្រាស់

វិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រ ដៃត្រង់

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรม

กลองยาว

สืบทอดโดย คุณลุงสวัสดิ์ บุญมี อยู่บ้านเลขที่ 17/6 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร.0620802404 สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ตั้งแต่ลุงสวัสดิ์ อายุได้ 30 ปี ปัจจุบันลุงสวัสดิ์ อายุ 75 ปี จะเล่นในขบวนแห่นาค ขบวนทอดผ้าป่า งานรื่นเริง ต่างๆ

กลองยาว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

โนรา

สืบทอดโดย นักเรียนโรงเรียนวัดห้วยกรด หมู่ที่ 5 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
โดยทางโรงเรียนได้จัดให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนที่ต้องการเลือกเรียน เพื่อสืบทอด
ศิลปวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

เหรียญโบราณ

คุณณภาพัช อินทร์แย้ม อยู่บ้านเลขที่ 13/11 หมู่ที่ 5 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร. 0855362269 จัดทำเหรียญโบราณได้หลายรูปแบบ แต่ละแบบทำอย่างละเอียด สวยงาม จะรับทำให้ผู้ที่ต้องการนำไปใช้ในงานบุญ งานบวช งานพิธีต่างๆ ทั้งยังสอนให้กับผู้ที่สนใจจะเรียนรู้

เหรียญโบราณ

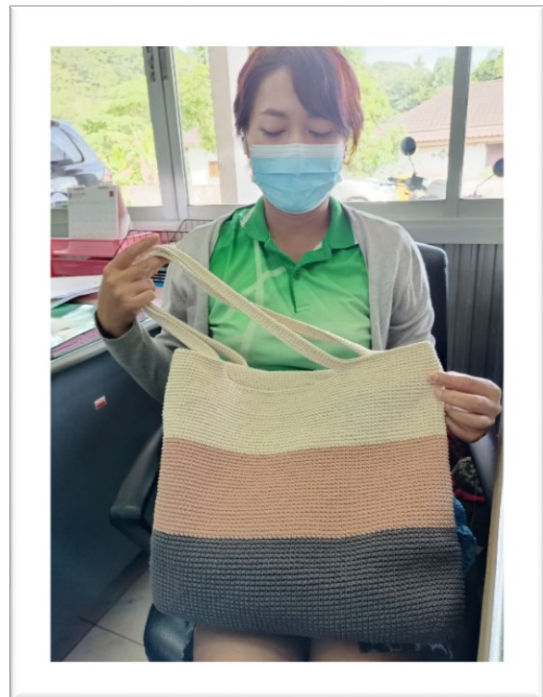

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านหัตถกรรม

งานเย็บปักถักร้อย

โดย คุณดุริณี นิภานันท์ อยู่บ้านเลขที่ 18/8 หมู่ที่ 4 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร. 0971594146 คุณดุริณี นิภานันท์ ชอบงานตัดเย็บ งานปัก งานถัก เมื่อมีเวลาว่างก็จะถักเสื่อ กระเป๋า หมวก ผ้าพันคอ กลองใส่กระดาษชำระ ที่จับประตูดูเย็น เป็นต้น ส่วนใหญ่จะทำใช้เอง และเป็นของฝาก ของขวัญ

งานเย็บปักถักร้อย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านหัตถกรรม

ประดิษฐ์กระป๋องจากขยะรีไซเคิล และประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์

โดย นางเพ็ญ เจริญยัง อายุ 68 ปี อยู่บ้านเลขที่ 83 หมู่ที่ 10 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดชุมพร โทร. 0869454384 บ้าเพ็ญ เป็นผู้รักการประดิษฐ์ ผลิตพวงหรีด
ดอกไม้จันทน์จำหน่ายในชุมชน เก็บขยะมาประดิษฐ์กระป๋อง ของใช้ ได้อย่างสวยงาม

ประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์

ประดิษฐ์ของใช้จากขยะรีไซเคิล

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านอุตสาหกรรม

น้ำแกงส้มปรุงสำเร็จ

คุณภาวี มรรตสินธุ์ อยู่บ้านเลขที่ 138/28 หมู่ที่ 10 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร. 0640256661 ทำธุรกิจร้านอาหาร และผลิตน้ำแกงส้ม ผลิตภัณฑ์น้ำแกงส้มได้ลงทะเบียนเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดชุมพร ผลิตและจำหน่ายทั่วประเทศ

น้ำแกงส้มปรุงสำเร็จ

น้ำแกงส้มปรุงสำเร็จ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านอุตสาหกรรม

ทอดมันปลา/ลูกชิ้นปลา

คุณบำรุงรัตน์ แก้ววิสัย อยู่บ้านเลขที่ 302/32 หมู่ที่ 8 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร. 0993936992 ทำธุรกิจผลิตทอดมันปลา และลูกชิ้นปลา มากกว่า 20 ปี เริ่มจากธุรกิจไนคริวเรือน จนปัจจุบันขยายกิจการเป็นโรงงานผลิต และส่งสินค้าจำหน่ายทั่วประเทศ มีพนักงานประมาณ 50 คน

ทอดมันปลา

ทอดมันปลา

ลูกชิ้นปลา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

หมอนวดคลายเส้น

คุณประยงค์ กาวกำเนิด อายุ 70 ปี อยู่บ้านเลขที่ 77 หมู่ที่ 6 ตำบลปากน้ำ
อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร. 0861206991 คุณประยงค์ เริ่มนวดคลายเส้น
ตั้งแต่อายุประมาณ 45 ปี ต้องใช้เวลาวัน 3 ชั่วโมง จะหายดี รับตรูหมอนวดเส้นมาจาก
คุณยายพลัด แก้ววิหก ทุกปีจะต้องไหว้ตรูหมอด้วยเครื่องเซ่นไหว้ ผลไม้ หัวหมู ฯลฯ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

หมอผ่านเรือน (งูสวัด)

คุณละออง มหาแก้ว อายุ 74 ปี อยู่บ้านเลขที่ 82/4 หมู่ที่ 10 ตำบลปากน้ำ
อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร คุณยายละออง รักษาโรคเรื้อรัง (งูสวัด) ด้วยการกล่าว
คาถาโบราณ ประกอบกับการพ่นยาสมุนไพรฯ ตีงพ่นให้ครบ 3 เียน อาการจึงจะดีขึ้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการแพทย์ไทย

หมอกวาดยาเด็ก / พ่นเริม (งูสวัด)

คุณนิคม โพธิ์แดง อายุ 75 ปี อยู่บ้านเลขที่ 406/17 หมู่ที่ 8 ตำบลปากน้ำ
อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร คุณนิคม เป็นหมอแผนโบราณ กวาดยาเด็กที่ไม่
สบาย ตัวร้อน รักษาโรคเริม (งูสวัด) ด้วยการกล่าวคาถาโบราณ ประกอบกับการพ่นยา
สมุนไพร การกวาดยา /พ่นเริม ต้องทำให้ครบ 3 ครั้ง อาการจึงจะดีขึ้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม/ด้านอื่นๆ

บายศรี/พิธีกรรม

นางจ้าย ศรีเผือก ที่อยู่ ๓๙๔/๓ หมู่ที่ ๘ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร คุณยายจ้าย ศรีเผือก และลูกหลาน รับทำบายศรี เครื่องประกอบพิธีกรรม เพื่อการไหว้ครูและบูชาสักการะ

บายศรี/พิธีกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม

ไม้กวาดก้านมะพร้าว

นายประวิทย์ มรรคสินธุ์ บ้านเลขที่ ๕๐/๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร
คุณประวิทย์ประดิษฐ์/ ตัดแปลงมีดสำหรับเหลาก้านมะพร้าวได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้ผลิตไม้กวาด
ก้านมะพร้าวได้มากขึ้น

ไม้กวาดก้านมะพร้าว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านอื่นๆ

กะปิ

นายสุทธิพงษ์ สุนาพันธ์ ที่อยู่ ๒๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์ ๐๘๑๖๗๗๙๐๑๔ เป็นผู้ผลิตกะปิที่มีคุณภาพ สะอาดทุกขั้นตอน จะตั้งขายเป็นของขวัญของฝาก
อยู่ริมทางหน้าบ้าน บริเวณถนนเส้นหาดทรายดำ หมู่ที่ ๔ ตำบลปากน้ำ

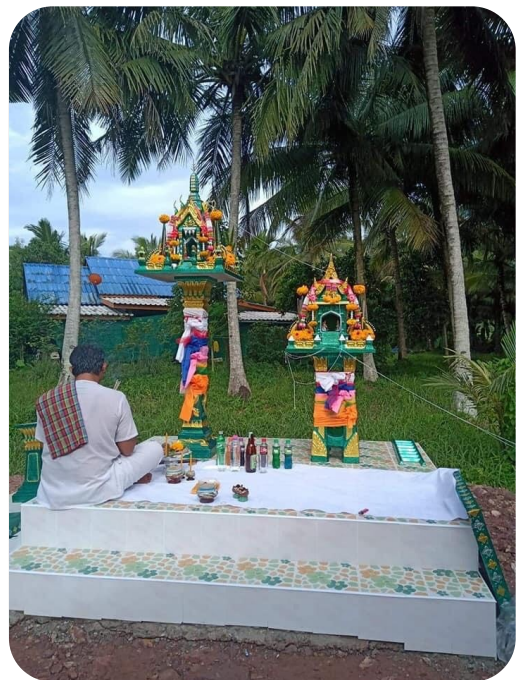

กฐินปัฏญาก้องถิ่น ด้านอื่นๆ

ยกศาลพระภูมิ/ศาลตายาย

คุณขวัญชัย สันทอง อยู่บ้านเลขที่ 20/2 หมู่ที่ 6 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร
จังหวัดชุมพร โทร. 0654341534 สืบทอดพิธีกรรมยกศาลพระภูมิ/ศาลตายายมาจาก
บรรพบุรุษ

ยกศาลพระภูมิ/ศาลตายาย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านอื่นๆ

พิธีอาบน้ำมนต์/ทำบุญสะเดาะเคราะห์

คุณขวัญชัย อันทอง อยู่บ้านเลขที่ 20/2 หมู่ที่ 6 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โทร. 0654341534 สืบทอดพิธีกรรมทำบุญสะเดาะเคราะห์มาจากบรรพบุรุษ บุคคลได้มีปัญหาทางด้านจิตใจ ดวงตก ฯลฯ สามารถมาให้พรานห์ขวัญชัยทำพิธีให้ได้

พิธีอาบน้ำมนต์/ทำบุญสะเดาะเคราะห์

